

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente 's-Hertogenbosch
Postbus 12345
5200 GZ 's-Hertogenbosch

's-Hertogenbosch, 5 maart 2014

Onderwerp: Advies over concept raadsvoorstel herijking armoedebeleid 's-Hertogenbosch

Geacht College,

Op 25 februari 2014 heeft de Cliëntenraad AmSZ in haar vergadering het concept raadsvoorstel besproken over herijking van het armoedebeleid / bijzondere bijstands- en schulddienstverleningsbeleid van de gemeente.

In de vergadering van 21 januari daaraan voorafgaand is ambtelijk door Annette van Aanholt en Paul van Gemert een toelichting gegeven over deze problematiek van armoede en schulden. Voor het opstellen van het raadsvoorstel zijn zij bij organisaties te rade gegaan en ook is er onlangs een congres geweest over kinderen en armoede. De Cliëntenraad AmSZ heeft suggesties voor het op te stellen beleid aan de ambtenaren meegegeven.

Over deze aanpak heeft de Cliëntenraad AmSZ alle waardering.

Nu er extra geld komt van het Rijk voor armoedebestrijding heeft de Gemeente er voor gekozen om dat geld ook specifiek daarvoor in te zetten. Dat vindt de Cliëntenraad AmSZ een goede keuze. Zij vertegenwoordigt specifiek burgers die veel met deze problematiek te maken hebben, zonder volledig te kunnen zijn bijvoorbeeld lotgenoten bij Steunpunt Zelfhulp, binnen de Stichting Maatschappelijke Opvang, de Stichting Jong Actief, mensen die in de WW zaten en nu in de bijstand terecht komen, veel ouderen van 55 jaar en ouder, chronisch zieken en gehandicapten. Ook vanuit de Voedselbank, Stichting SOS en De Zelfkrant komen signalen binnen bij de Cliëntenraad AmSZ, kortom vanuit diverse zelfhulporganisaties in 's-Hertogenbosch. Zij nemen veel initiatieven die proberen bij te dragen om mensen uit de armoede te halen of te houden.

Met name wijst de Cliëntenraad AmSZ op Stichting Door en Voor, die mensen met problemen helpt met hun administratie, ook op de organisatie PAUW (Participatie Arbeidsgehandicapte, Uitkeringsgerechtigde en Werkende) die mensen helpt met budgetteren en ook op Vluchtelingenwerk waar goede budgetvoorlichting in verschillende talen wordt gegeven.

Vanuit de Cliëntenraad AmSZ wordt opgemerkt dat er helaas signalen zijn dat veel onbekwame mensen hulp bieden met budgetteren, zelfs onder bewindvoerders. Iedereen kan bewindvoerder worden. Daar zouden meer kwaliteitseisen aan gesteld moeten worden. Een streng keurmerk voor bewindvoerders vindt de Cliëntenraad AmSZ een betere

oplossing van het probleem dan het voorstel van de gemeente om zelf deze bewindvoering te gaan uitvoeren. Doordat vele mensen met schuldproblemen tevens uitkeringsgerechtigden zijn is de gemeente niet onpartijdig. Verder vindt de Cliëntenraad AmSZ dat het traject naar schuldsanering korter gemaakt moet worden.

De indruk bestaat dat ouderen en mensen met een handicap relatief vaak met armoede te maken krijgen en relatief veel gebruik maken van categoriale bijstand. Als die gaat wegvallen is dat voor hen een groot probleem.

Bij veel mensen, met name ouderen en allochtonen rust op armoede een taboe en problemen blijven daardoor veelal verborgen. Dat geldt ook voor mensen die vanuit de WW in de bijstand terecht komen.

De Cliëntenraad vraagt de gemeente meer te gaan doen tegen deze vraagverlegenheid. Of de sociale wijkteams hiervoor een oplossing kunnen bieden is nog maar de vraag.

De Cliëntenraad AmSZ is een groot voorstander van alle preventieve acties en maatregelen, die grotere en complexere schulden kunnen voorkomen. Deze juicht zij dan ook toe. Het gevaar blijft echter bestaan dat de wachtlijsten bij Juvans en de Kredietbank voor schuldhulpverlening blijven groeien. Voor de geconstateerde groeiende vraag en de groeiende complexiteit van schulden treft de Cliëntenraad niet of nauwelijks aanbevelingen aan om die acute nood op te lossen.

Momenteel zijn ook bij de SMO de wachtlijsten verontrustend. Vanuit de SMO en de cliëntenraad van de SMO zijn aanbevelingen gedaan om reeds bij aanmelding van cliënten de eerste stappen te zetten op het vlak van schuldhulpverlening en budgettering en dus niet te wachten tot cliënten in de opvang wonen. Dit loopt echter weer vast op de wachtlijsten bij andere organisaties.

De Cliëntenraad AmSZ pleit daarom in ieder geval voor een (tijdelijke) inzet van extra middelen en mankracht, om de huidige wachtlijsten weg te werken. Preventief beleid is goed en noodzakelijk, maar zal pas later effect scoren. Daarmee zijn de huidige (wachtende) cliënten niet gebaat en deze glijden per maand wachttijd verder af in nóg complicerende omstandigheden.

Het is belangrijk dat jongeren heel vroeg leren hoe ze met weinig geld moeten omgaan en leren hoe ze prioriteiten kunnen stellen.

Preventie is belangrijk maar de Cliëntenraad AmSZ vraagt daarbij aandacht voor de privacy van mensen. Screening kan de privacy behoorlijk raken. Bovendien is onduidelijk op wie die screening wordt toegepast. Vraag aan de gemeente is hoe men hier mee denkt om te gaan en hierover meer duidelijkheid te verschaffen.

In het nu voorliggende concept raadsvoorstel vindt de Cliëntenraad AmSZ erg weinig concrete oplossingen voor de geschetste problemen.

De Gemeente schrijft dat het huidige beleid wordt voortgezet tenzij anders wordt aangegeven. Het gaat om de inzet van extra middelen van het rijk: Klijnsma-middelen € 560.000 in 2014 en vanaf 2015 € 720.000 structureel en maatwerkvoorziening chronisch zieken en gehandicapten die oplopen tot € 2,1 mln. Omdat de financiële paragraaf nog niet is ingevuld is niet duidelijk waar de extra middelen voor worden ingezet.

De Cliëntenraad AmSZ gaat er van uit dat de gemeente de financiële middelen gaat inzetten in overeenstemming met door de gemeenteraad aangenomen 2 amendementen: reserves WMO zijn voor de zorg in de WMO (januari 2014) en budgetten voor chronisch zieken worden geormerkt voor de doelgroep (12 november 2013).

De Cliëntenraad AmSZ wil graag weten hoe de extra middelen worden verdeeld over de in de nota genoemde 3 clusters van in totaal 17 maatregelen:

1. Meer preventie en verbetering vroegsignalering;
 - a. gemeente wil toewerken naar een eigen Bosch Armoedenetwerk door faciliteren en samenbrengen van partijen; “Bosch armoedenetwerk” is overigens een vreselijke term; de Cliëntenraad AmSZ hoopt dat de gemeente die term in de toekomst niet meer zal bezigen; verder vraagt zij de gemeente wat faciliteren concreet inhoudt.
 - b. gemeente wil met een adviesgesprek of budgetmaatje zorgen voor perspectief op werk, met lokale werkgevers de behoefte peilen en een plan van aanpak ontwikkelen ter voorkoming en oplossing van schulden bij werknemers, al bij het aanvraagproces van de (nieuwe) klanten van AmSZ e.a. nagaan of er sprake is van schuldenproblematiek;
 - c. gemeente wil de digitale informatie over schuldhulp verbeteren; gemeente wil meer hulp organiseren bij het op orde houden van de financiële administratie en gaat met partijen in de stad de nazorg verbeteren om herhaling van schuldsituaties te voorkomen;
 - d. gemeente wil in april 2014 het woonlastenakkoord met corporaties en het stedelijk huurdersplatform presenteren aan de gemeenteraad, met daarin een brede aanpak van de problematiek van huurders met te hoge woonlasten;
 - e. gemeente wil onderzoek doen naar mogelijk te snel onder bewindvoering plaatsen door de kantonrechter van mensen die zelf niet in staat zijn hun financiën te regelen vanwege lichamelijke of geestelijke toestand en wil te snelle doorverwijzing voorkomen door tijdelijk budgetbeheer aan te bieden en nazorg en uitstroom te bevorderen en wil een proef starten met het uitvoeren van bewindvoering in eigen beheer. De Cliëntenraad AmSZ wil de gemeente vragen in de formulering niet de suggestie te wekken dat de rechterlijke macht het niet goed doet. Die suggestie wordt nu wel gewekt. Verder vindt de Cliëntenraad AmSZ dat het beter is om kwaliteitseisen te stellen aan de bewindvoerders en niet over te gaan tot het uitvoeren van bewindvoering in eigen beheer.
2. Kwaliteit van de dienstverlening vergroten;
 - a. gemeente gaat ook in 's-Hertogenbosch een screeningsinstrument inzetten als hulpmiddel om een goede diagnose te maken van de omstandigheden die mensen in een schuldsituatie dreigen te brengen en daarmee de benodigde informatie te verkrijgen voor een plan van aanpak van de juiste ondersteuning. De Cliëntenraad AmSZ wijst erop dat screening de privacy behoorlijk kan raken. Bovendien is onduidelijk op wie die screening wordt toegepast.
 - b. gemeente wil dat er sneller een passend aanbod wordt geboden aan inwoners met (problematische) schulden en het aanbod van de partners in de stad met elkaar verbinden tot een gezamenlijk aanbod en een sluitende aanpak met het wijkplein als verbindingspunt tussen vraag en aanbod.
 - c. gemeente gaat budgetbeheer niet meer alleen aanbieden in combinatie met een schuldregeling maar ook breder inzetten zodat mensen te tijd krijgen te leren om te gaan met het huishoudboekje.
 - d. gemeente gaat de eigen dienstverlening certificeren om de communicatie met schuldeisers te vergemakkelijken.
3. Meer maatwerk inkomensondersteunende regelingen, beter toegesneden op deelname aan de samenleving; gemeente gaat een aantal regelingen minimeleidend verruimen met de extra gelden die van het rijk naar de gemeente gaan;

- a. De regeling “Maatschappelijke Participatie Kinderen” krijgt een hoger subsidieplafond: in 2014 € 30.000 hoger en vanaf 2015 € 52.000 hoger om de stijging van de aanvragen op te vangen van Stichting Leergeld, Jeugdsportfonds, Jeugdcultuurfonds en Kindervakantieweek, gericht op kinderen van 4 tot 18 jaar uit arme gezinnen.
- b. Gemeente wil de bibliotheek gratis toegankelijk maken voor alle kinderen tot 18 jaar en daartoe de subsidie aan de bibliotheek verhogen. De Cliëntenraad AmSZ vraagt zich af of daarmee $2.500 \times € 35 = € 80.500$ bedoeld wordt.
- c. Gemeente gaat de bijdrageregeling maatschappelijke participatie voor volwassen minima verhogen van de huidige € 100,- naar € 125,- en daarnaast de mogelijkheid bieden om bijzondere bijstand aan te vragen voor bibliotheekabonnementen en ook volwassen minima via gesubsidieerde instellingen laagdrempelig verstrekkingen in natura doen. Gemeente gaat de haalbaarheid van een dergelijk fonds onderzoeken met het Bossche Armoedenetwerk. De Cliëntenraad AmSZ vraagt de gemeente haar van de resultaten op te hoogte te houden.
- d. Gemeente gaat de sinds 2008 bevroren bedragen voor de langdurigheidstoeslag verhogen met het prijsindexcijfer voor gezinsconsumptie.
- e. Gemeente gaat vorm geven aan de maatwerkvoorziening voor chronisch zieken en gehandicapten door het vergoeden van meerkosten via de collectieve zorgverzekering voor minima. Het is voor de Cliëntenraad AmSZ erg onduidelijk wat de aanvullende zorgverzekering inhoudt en welke oplossing mogelijk is indien deze aanvulling toch niet de noodzakelijke kosten dekt; immers bijzondere bijstand hiervoor wordt afgeschaft. Daar staat weer wel tegenover dat de gemeente de inkomensgrens voor de collectieve verzekering wil verhogen van 110% naar 130% nu de bijzondere bijstand voor die groep wordt stopgezet.
- f. Gemeente moet de categoriale regeling voor chronisch zieken en gehandicapten afschaffen als gevolg van rijks-wetgeving. Het is voor de Cliëntenraad AmSZ niet duidelijk waarvoor de gemeente de financiële middelen die daarmee vrijvallen gaat inzetten en hoeveel dat is.
- g. Gemeente gaat hulp bij inrichtingskosten voor nieuwkomers verlenen in de vorm van het verstrekken van een bijstand om niet voor deze kosten aan een beperkte groep die daar niet voor hebben kunnen reserveren.
- h. Gemeente gaat de inkomensgrens voor minimavoorzieningen verhogen van 110% naar 120% van het bijstandsinkomen om een beroep te kunnen doen op een bijzondere bijstand.

De Cliëntenraad AmSZ verzoekt het college om informatie te verstrekken over de mate waarin deze aanpak feitelijk bijdraagt aan de oplossing van de armoedeproblematiek.

Met vriendelijke groeten,

namens de Cliëntenraad AmSZ,

Hans van Grieken
voorzitter

Pieter Jacobs
secretaris